

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 30. junija 1875.

Obseg: Razglas c. k. ministerstva za kmetijstvo. — Štiri velike nadloge, katere žugajo tudi našemu kmetijstvu. — Stelja in gnoj. (Konec.) — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dal.) — Gospod. novice. — Nekoliko posnetkov iz Miklošičeve sintakse. (Dal.) — Mnogovrstne novice. — Kratkočasnica. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglasa c. k. ministerstva za kmetijstvo.

a) O 2 štipendijah za potovalne učitelje za sadje- in vinorejo.

C. kr. ministerstvo je poslalo ta oklic družbi kmetijski z naročilom, naj ga razglasi po pripravi poti.

Štipendiji sta dvojni: ena za sadje-, druga za vinorejski nauk; vsaka znaša po 500 gld. za dveletno obiskanje Klosterneuburške šole. Prošnjiki za ti štipendiji se morajo izpričati, da so vsaj srednjo kmetijsko šolo z dobrim vspehom dovršili. Čas prošinj je odločen do 15. avgusta t. l. Kdor želi kompetirati za tako štipendijo, s katero je mnogo pogojev sklenjenih, izve na drobno to pri centralnem odboru družbe kmetijske v Ljubljani.

b) Razpis honorara za spis popularnega navoda o umnem gozdarskem gospodarstvu.

Ministerstvo želi na dan spraviti poduk kmetovalcem, prav po domače spisan, kako naj gospodarijo z gozdom, da bode prav. Poduk v tej knjižici naj je tak, da je za vsako deželo našega cesarstva pripraven, brez velike učenosti razumljiv in pa s podobami razjasnen. Za spis tak dá ministerstvo od 500 do 1000 gold. honorara; rokopis ostane lastnina ministerstva, ki si pridržuje prevod v druge jezike. Do konca septembra t. l. mora se rokopis predložiti ministerstvu. Kaj več o tem pové c. kr. dvorni svetnik in nadgozdar deželni gosp. Miklic na Dunaji.

Štiri nove velike nadloge,

katere žugajo tudi našemu kmetijstvu.

Že v 1. listu letošnjih „Novic“ smo popisali 4 živali, katere, ko bi se vgnjezdile in razširile tudi v naših slovenskih deželah, napravile bi neizmerno škodo našim vinogradom, našemu polju in našim vrtom. Te štiri živali so:

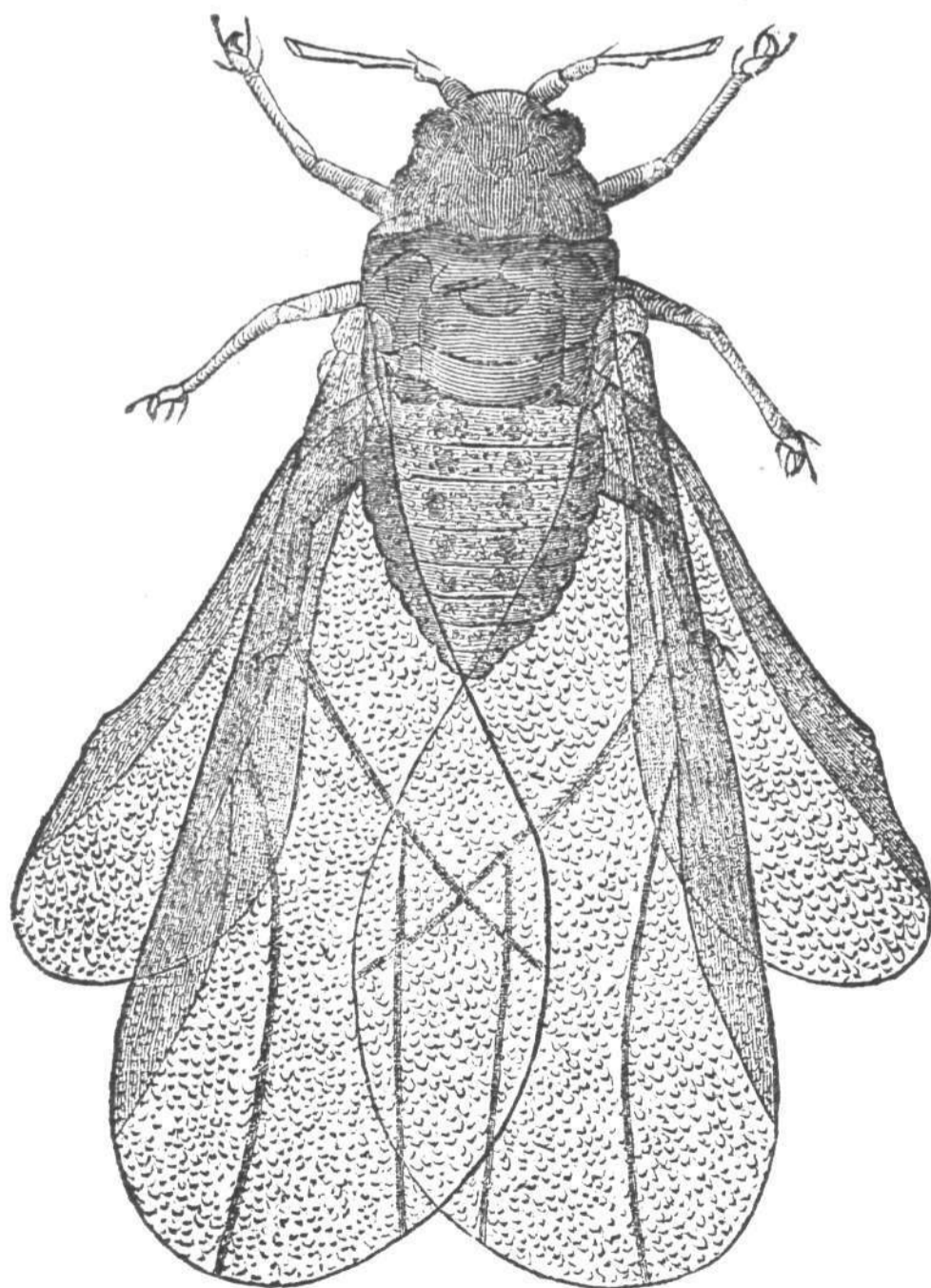
- 1) Trtna uš.
- 2) Lubadar ali knaver.
- 3) Krompirjev koloradec.
- 4) Krvava uš.

Ker pa popis, če je še tako natančen, ne zadoštuje, da bi človek neznano žival do dobrega poznal, ter si natančno znanost pridobi le z ogledom podobe, če same živali ne vidi, zato smo se obrnili na sl. vredništvo nemškega lista „Unentgeltliche Flugblätter“ in ono (naj mu je zato očitna zahvala!) nam je preprijazno poslalo lesoreze imenovanih čveterih živali.

Danes prinesemo podobo prvega mrčesa, ki se imenuje trtna uš (*Phylloxera vastatrix*). Če tudi je ta uš, kakor smo že v 1. listu povedali, sila drobna, se vendar iz pričujočega popisa obraza njenega lahko razvidi pot, po kateri ta mrčes toliko škodo dela.

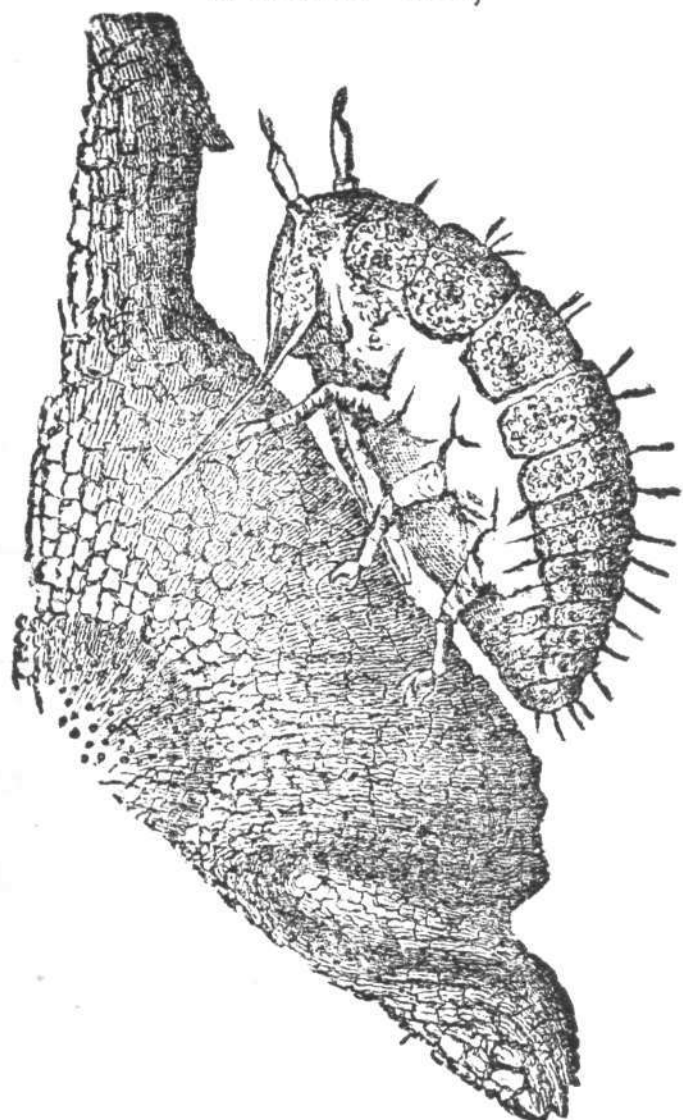
Podoba I.,

ki nam kaže povekšano krilato uš.

Tukaj natisnjene podobe kažejo trtno uš veliko povekšano. Podoba I. kaže trtno uš s krili ali perutnicami, podoba II. in podoba III. pa uš brez kril ali brez perutnic.

Podoba .II,

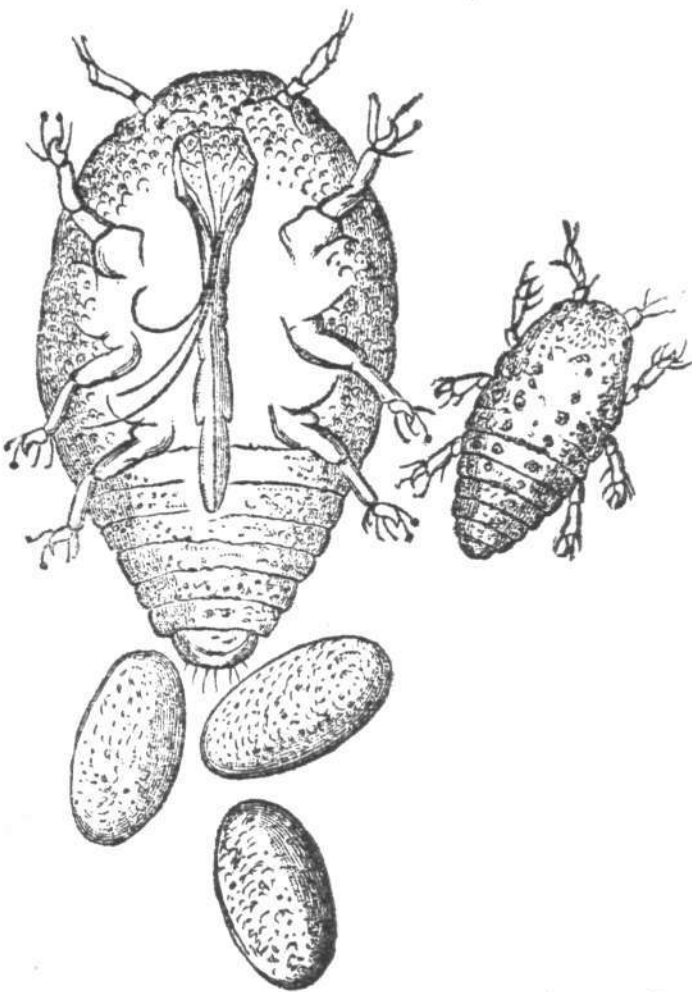
Trtna uš ima cmokati život, ki na prvi pogled je podoben listnati uši; nog ima 6, dvoje močnih tipavnic in veliko nožnico, v kateri je skrit rivec; v žlebčasti globini nožnice ležijo 3 ali 4 deloma skupaj zrašene sesavke, ki so podobne ostrim bodalom.

Ko je več časa sem tje lazila, se prime trtna, ne še kriljata uš trtne korenine in z veliko silo zabode svoj rivec v mehko piskričasto tkanino korenine, o tem pa položi nožnico rivca pod svoj trebuh. Tukaj ostane uš po več tednov in sesá neprenehoma trtni sok, napravi si gnjezdo in poklada na okroglo jajčica, ki so izprva rumena kakor žveplo, pozneje pa postanejo bolj temne barve. Okoli tako ugnjezdene uši vname se rabli živak korenini in napravi se steklina taka, da uš tiči kakor v zagraji. Sila rodovitna je ta uš, kajti ona (babica) od spomladi do jeseni zamore 25 do 30 milijonov mladih poroditi. Če se tedaj tolika grmada uši v trtne korenine vgnjezdi in jej izsesá ves sok, ni drugače, da začne deblo trsja bolehati, perje sahneta in da kmalu trta konec vzame.

Ni tedaj čuda, da je ta uš, ki ima latinsko ime „floxera razdevavka“, na svoji poti iz severne Amerike, kjer je domá, po Angleškem, Švajci, Nemčiji in na Francozkem že dosihmal skor tretjino vseh nogradov pokončala. Leta 1872 pa se je nenadoma prikazala tudi v našem cesarstvu v Klosterneuburgu nad Dunajem, kjer je sadjerejski in vinski šoli grozno škodo naredila.

ki nam kaže še ne dorašeno uš brez perutnic, kako sesá na trtni korenini.

Podoba III.,

ki nam kaže doraščeno (povečšano) uš brez perutnic od trebušne strani in z mlado, 3 dni staro uško od hrbtna strani.

Bog daj, da skrbi vladni in pripomoči umnih vinorejcev obveljá zatreti to nadlogo, da ne prekorači meje slovenske.

Gosp. Jelem, ki v imenovanem listu „Unentgeltliche Flugblätter“ popisuje to uš, po pravici pravi, da imamo pa le spet živ dokaz o tem, da čem bolj majhen in droben je sovražnik, tem bolj grozna je škoda, katero dela. Zdaj lahko razumemo strašanske nadloge, ki so nekdanj po sv. pismu čez Egiptovsko deželo prišle. Dandanes nam je mikroskop (drobnogled) prvo orodje, da z njegovo pomočjo moremo na tanko spoznati škodljive mrčese, ki se s prostim očesom komaj vidijo; spoznavšim pa nadlogo, nam um pomaga, da naposled vendar sredstva najdemo, kako pokončati škodljive živali in zabraniti njih razširjevanje.

(Podobe družih 3 mrčesov prihodnjič.)

Stelja in gnoj.

(Konec.)

§. 36. Kako važen je gozd.

Marsikatere srenje imajo že tako malo gozdnih deležev, da le z veliko silo izhajajo z lesom. Druge jih imajo za potrebo, ali v kaki nesreči bi bile že v zadregi. Zopet druge imajo gozdov še obilno, toda v tej obilnosti je del njih prihodkov, brez katerih nočejo in ne morejo biti. Sploh so zaloge še tolike, da se zamore z lesom trgovati, kar nese veliko denarja. Veliko gozdne zemlje se celó ne more v polja predelati, ker je preslaba, prenerodovitna in v nepripravnih krajih. Iz tega nasledva, da to, kar je zdaj gozd, mora tudi v prihodnje (veči del) gozd ostati. Toda korist dežele in posameznih posestnikov zahteva gospodarstvo tako vravnati, da se za stanovitno iz gozda dobiva največi prid, kar koli je moč. Zato je treba gospodarstvo v tem oziru izboljševati, ne pa ga zanemarjati. Pred drugim naj se nezmerna množina stelje skrči le na potrebno mero.

Gozd pa ni le neogibno potreben zarad lesa, ampak ravno tako potreben v varstvo goram pred plazi in zaméti, v varstvo ravninam pred zasipi in zaglinjenjem vodnih strug, v ohranjenje studencev in v brambo ugodnega obnebjja. Ako bi gozd ne dajal tudi nobene druge koristi, moral bi ostati kakor bramba deželi v prid in dobro. Zgodovina ima prav žalostnih dokazov, kako najrodovitniše dežele z iztrebljenjem gozdov v nič pridejo. Žalostni ogledi so Palestina, mala Azija, Španija, Gracija (pri nas menda tudi Kras) itd. Te dežele so imele nekdanj obilno studencev in potokov, bile so neizrečeno rodovitne in pod najboljšim obnebjem; sedaj je v vsem pomanjkanje. Naj povem pa nekatere posamezne izglede.

Dalmacija je bila nekdanj cvetoča, vodenčna dežela z najprijaznišim obnebjem. Rimski velikaši so zarad tacihi lepote radi obiskovali to deželo. V srednjem veku so dobili Dalmacijo Benečani v posest. Le-ti so po gozdih lomastili in jih brez usmiljenja izsekovali za trgovstvo z lesom kakor tudi za barke. Toda Dalmatinci niso marali za svoje nove gospode, upirali so se zoper nje, jih napadali in plenili ter se skrivali po starodavnih gozdih, ki jih je zmiraj še kaj bilo. Poslano je bilo toraj vojaštvo s poveljem, da naj vse gozde popali; ob koncu tega preganjanja so cele barke napolnili s kozami, ko so jih med obožano ljudstvo razdelili. Tem živalim je bilo zato skrbeti, da se gozdi niso mogli več spodrasti in so svojo nalogo tudi na tanko spolnovale. In lejte! Sedanja čas je Dalmacija tako ožuljena, pusta in suha dežela, da daleč okrog ni take. Prijatelji kóz naj si to za uho zapišejo. Spodnji Egipt je bil nezdrav, in k večemu devetkrat na leto je tam deževalo. Na svét nekega evropskega zdravnika je Mehemed Ali paša dal nasaditi 20 do 30 milijonov dreves, in število deževnih dni se je na to namnožilo do 42 in obnebjje se izboljšuje. V gornjem Egiptu pa, kjer so dateljnové gozde izsekovali, se kaže ravno nasprotno. Tudi v Tiberiji so jeli zemljo bolj pridno obdelovati, zelenjave zasajati, in od tistega časa večkrat dežuje. — Ko je bila okrajina Bocage na Vendejskem na Francoskem še obgozdna, je bilo po poljih in ob potih obilno vode. Od leta 1808 so jeli gozde skoro vse-čez izsekovati in od tistega časa imajo polja velikrat pomanjkanje dežja, studenci in vodnjaki dajejo le malo vode.

Pred letom 1821 je Provansa (Provence) na Francoskem imela dokaj studencev in potokov. Leta 1822 so pozeble vse oljke, ki jih je bilo tolike sile nasajenih, da so bili celi oljkovi gozdi, treba jih je bilo potem po-

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 7. julija 1875.

Obseg: Štiri velike nadloge, katere žugajo tudi našemu kmetijstvu. — Razpis treh gozdarskih učnih stipendij. — Dvoje gospodarskih zapovedi. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — O naši ženski odgoji. — Nekoliko posnetkov iz Miklošičeve sintakse. (Konec.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Štiri nove velike nadloge,
katere žugajo tudi našemu kmetijstvu.

(Dalje.)

Kolorado ali krompirjev žužek.

Ta podoba nam kaže groznega škodljivca na onem sadu, ki spada v vrsto poglavitnih živežev človeških.

Domá je, kakor so „Novice“ že pisale, v severni Ameriki, kjer so ga v prvič našli na divjem krompirju, od kodar pa se je razširil po vsem drugem domačem krompirju. Kolorado-žužek mu je zato imé, ker so ga zasledili izprva na divjem krompirju poleg reke Kolorado.

Množi se pa ta mrčes tako-le: V začetku maja meseca, ko začne krompir perje poganjati, zleze rujavo-rumeni in črno-progasti žužek iz zemlje, v kateri je čez zimo kot zapredek (buba) bival; čez 2 tedna potem položi ona podolgasta, prizorna, rdeče-rumenkasta

jajčica na spodnjo stran perja, in to po 12 do 20 na vsako perje; tako jih poklada skozi 6 tednov, dokler ni otresel vse svoje jajčje zaloge, ki znaša 700 do 1200 jajčic. Iz jajčic se čez kakih 8 dni naredijo gosnice temno-rdeče barve, ki se kakor žužek živijo od perja krompirjevega. Čez 3 tedne se podá zdaj popolnoma izraščena gosnica (ličinka) v zemljo, si ondi naredí gladko luknjico, se leví in postane zapredek enake barve; iz nje v 10. do 12. dneh izleze žužek, ki sred junija meseca drugi zarod leže, in zopet čez 50 do 55 dni v začetku avgusta meseca tretji zarod.

Iz tega se vidi, kako strašansko rodoviten je ta mrčes. Sto babic v enem poletju zamore zarediti na tisoče milijonov škodljivega mrčesa.

V 16 letih se je razširil čez 360 geografičnih milj in čez 40 do 50.000 kvadratnih milj zemlje. On pokončuje tretji del krompirjevega polja in zato so v Ameriki bili že primorani kakošno leto popolnoma opustiti sajenje krompirja.

Čeravno je Avstrijska vlada prepovedala, krompir iz Amerike v naše cesarstvo voziti, si vendar nismo gotovi, da ne bi Kolorado se prikradel tudi v naše dežele, in to zato ne, ker se ta mrčes prime tudi drugih sadežev, po katerih utegne se vtepti iz Amerike v druge dežele.

Naravni sovražniki, ki ta mrčes pokončujejo, so: nekatere muhe, polonice, nekatere stenice, nekateri drugi žužki, krote, vrane, race itd.

(Dalje prihodnjič.)

Razpis

treh gozdarskih učnih stipendij.

Štipendije po 400 gold. podelí c. kr. ministerstvo kmetijstva trem učencem na gozdarskem oddelku c. kr. visoke šole za kmetovalstvo na Dunaji, katere uživajo, dokler traja nauk v tem oddelku.

Prosilci za te štipendije morajo priložiti svojim prošnjam zraven spričevala zrelosti više gimnazije ali više realke, ali morebiti še drugih dokazov svojega delovanja, tudi spričevala, da nimajo premoženja, pa so čednega obnašanja, in če so bili prej učenci gozdarske akademije v Mariabrunn-u, tudi učna spričevala te šole. Prošnje naj se naravnajo na c. kr. ministerstvo kmetijstva, pa pošljejo rektoratu c. kr. visoke šole za kmetijstvo na Dunaj do 1. septembra t. l.

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; posiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 21. julija 1875.

Obseg: Razpis dveh vrtnarskih štipendij na vrtnarski učilnici v Mödlingu nad Dunajem. — Štiri velike nadloge, katere žugajo tudi našemu kmetijstvu. (Konec.) — Gospodarska skušnja. — O cenitvi posamesnih zemljišč. — Zapisnik 34. odborove skupščine slovenske Matice 15. julija. — Tirolska in Tirolci. (Dalje.) — Obrazi iz domačega življenja. (Konec.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razpis dveh vrtnarskih štipendij

na vrtnarski učilnici v Mödlingu nad Dunajem.

C. k. ministerstvo je za vrtnarsko šolo v Mödlingu „Elisabethinum“ imenovano, ki je z ondašnjo kmetijsko šolo združena in katere dveletni učni tečaj se 1. oktobra t. l. začne, 2 štipendiji za dve leti po 250 gl. dovolilo.

Po najvišem sklepu od 7. avgusta 1871 se ena teh štipendij sme po imenu cesarjevem, druga po imenu cesaričinem imenovati.

Kdor hoče v to vrtnarsko šolo sprejet biti, mora

1. najmanj 15 let star in tej starosti primerne telesne moči biti,

2. se mora izkazati, da je z dobrim vspehom dovršil ljudsko šolo po novi postavi, in da

3. stariši ali varuhi njegovi pripustijo, da sme v to šolo vstopiti.

Sinovom kmetovalcev ali vrtnarjev in pa takim, ki dokažejo, da so z vrtnarstvom dejansko že opraviti imeli, se bo dalo predstvo pred drugimi.

Prošnje, katerim morajo biti priložena spričala gori imenovanih lastnosti, naj se napišejo na imé c. k. ministerstva kmetijstva, pa vložé zadnji čas do 15. dne avgusta t. l. ravnateljstvu kmetijske šole v Mödlingu (Direktion der landwirthschaftlichen Lehranstalt Francisco-Josephinum in Mödling ob Wien).

Na Dunaji 28. junija 1875.

C. k. ministerstvo kmetijstva.

Štiri nove velike nadloge,

katere žugajo tudi našemu kmetijstvu.

(Dalje in konec.)

Smrekov lubadar, zakožni črv, ali knaver.

Lubadar (knaver) ni več našim deželam tuja žival; ne! povsod ga že imamo, na Českem in Štajarskem, na Koroškem in Kranjskem itd.

Pričujoče 4 podobe nam kažejo v podobi I. ličinko (črva) tega mrčesa, v podobi II. pa hrošča (kukca), kakor se nahajata v svoji natorni velikosti; podoba III. kaže kukca ali hrošča zeló povekšanega, podoba IV. pa rove pod notranjim lubjem smreke, ki

so jih naredili hrošči in ličinke lubadarja (knavra); od tod tudi njegovo znanstveno imé lubadar, lubadni kucec, zakožni črv (Borkenkäfer).

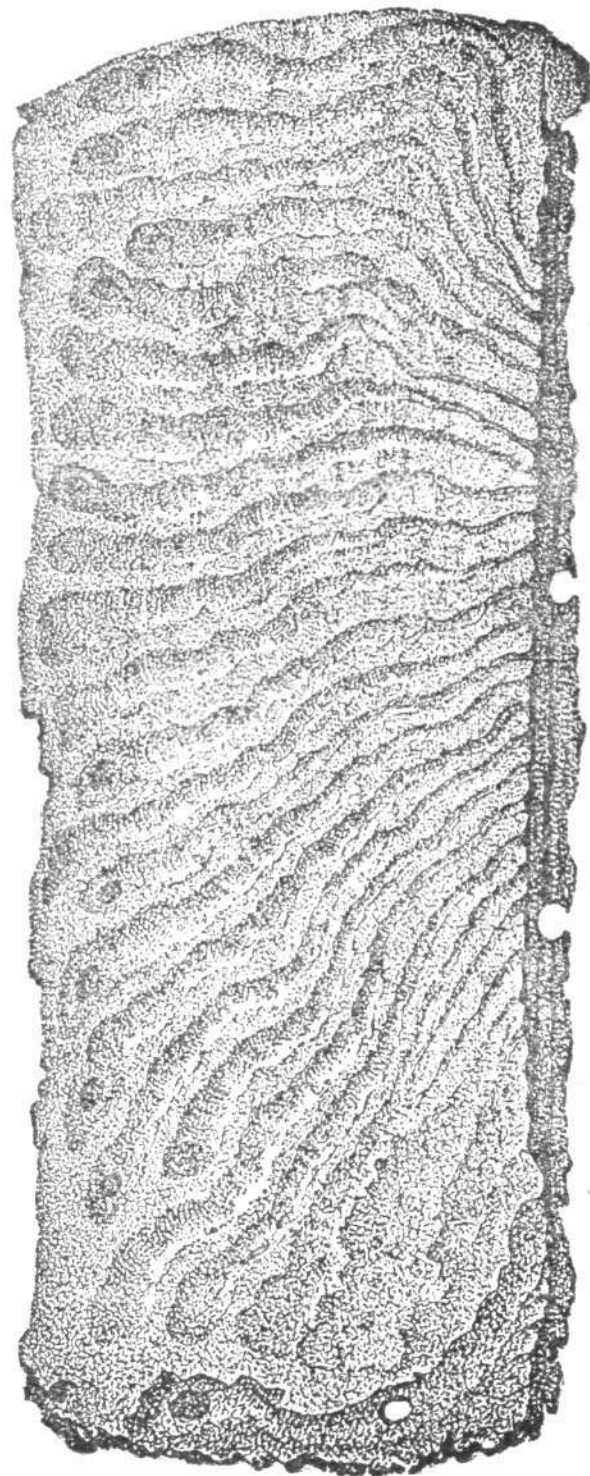
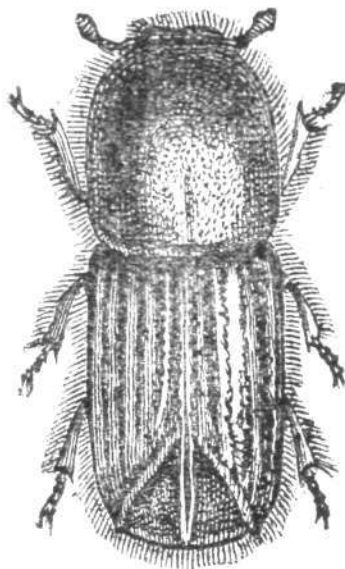
4

2

3

Strašna je škoda, ki jo najraje smrekam po gozdih dela ta drobni in kosmati hrošč, izprva rumenkaste, potem rujave in na zadnje po zraku in solncu začrnele barve. Cele smreče gozde je že pokončal, če se mu ni zaprečilo njegovo silno pomnoženje. In žalibog, da po vseh deželah naših se širi silni škodljivec. Če dobí smreko, ki se mu pripravna zdi za gnjezdo svoji zalegi, kar prebode njeno lubje (skorjo) in izgrize podolgoma po deblu rove, kjer babica na obéh njenih koncéh jajčica položi. Iz jajčic se izležejo kmalu rumenkasti črviči (ličinke), ki na desno in na levo od gnjezda delajo lično zvite in čedalje širje postranske rove (prehode), na koncéh teh rogov pa se zabubajo, od kodar se kot popolnoma dorasli žužeki skozi skorjo prevrtajo in na dan pridejo.

Ker v marsikaki smreki neizmerno veliko število tega mrčesa biva, ki se silno množi, zato že v malo tednih, ko se je ta mrčes v deblo smreke vgnjezdil, ona bolehati začne, kar se v tem pokaže, da bocki od vrha doli začno rumeno-rdeči prihajati (veneti). Včasih pa smreki bocki začno mahoma viseti, ki niso poprej orumenéle; malokdaj se pa iz začetka zunaj na smreki prav nič ne vidi. Lubje (skorja) take od tega mrčesa spodjedene smreke se pokaže sivkasto ter se začne od spodaj gori lušiti.

Lubadar si navadno izbere le stara, bolehana, posušena ali od vetra podrta drevesa in stare parobke, ali pa posekani les. Ako se je pa jako zaplodil, napada tudi popolnoma zdrava debela.

Da se razširjanju tega škodljivca v okom pride, treba je, da se poprej imenovana drevesa nemudoma in čisto iz gozda spravijo.

Ker skušnje učé, da se lubadar najraje loti posekanih in na tleh ležečih smrek, katere se še niso obelile, zato je tudi potrjen dober pomoček ta, da se na nekoliko nalašč tako posekanih smrekah lubadarji lovijo, in kedar so se vgnjezdili v tako nastavljene smreke, se one obelijo, predno so še iz jajčic črvi izlezli, in z lubjem ali skorjo vred sežgó. Take smreke imenujejo „lovke“, zato, ker ž njimi lubadarje lovijo.

Pratika lubadarja v smrečji od meseca do meseca.

Od novembra do marca: Kukec pa tudi ličinka ali buba pod skorjo; tudi čez zimo kukec v mahu. Lovke meseca marca.

Meseca aprila: Kukci že rojijo, pa se večkrat tudi zopet v zemljo zarijejo. Lovke.

Meseca maja: Kukci začno smreke bosti. Zdaj je treba najbolj smreke preiskavati. Lovke.

Meseca junija: Pod skorjo začno iz jajčic črvi lesti. Treba take smreke obeliti in jih iz gozda odpraviti.

Meseca julija: Izlega napreduje, in izleženi kukci delajo že drugi zarod. Nove lovke.

Meseca avgusta: Prvi zarod že dovršen, ali že tudi drugi zarod skoro gotov. Lovke.

Meseca septembra: Prva zalega rojí, ali druga že izgotovljena. Lovke.

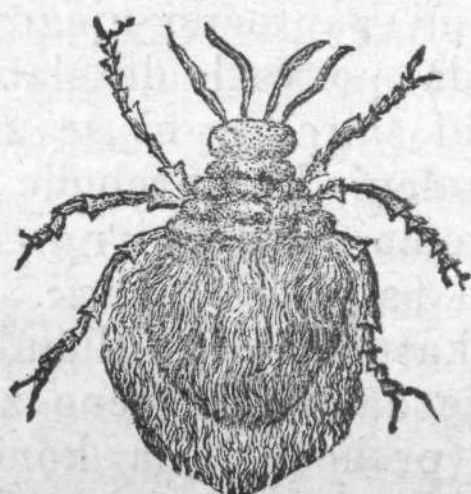
Meseca oktobra: Včasih kukci še rojijo, so pa večidel že pod skorjo skriti; večkrat se nahaja še le ličinka ali buba.

Krvava ušica.

Prvotna domovina krvave ušice (Blutlaus) tudi je Amerika, vendar se je že pred več leti drugam zanesla, posebno na Angležko, kjer je že silno veliko število jablan pokončala. V deželah našega cesarstva je — hvala Bogu — dozdej ta uš še malo znana, vendar je že tudi na Tirolskem okoli Bocen-a in Briksen-a veliko škode naredila.

Krvava ušica se imenuje zato, ker zmečkana rdečo liso naredi; spada pa ta uš v vrsto rastlinskih ali listnatih ušic, katere imajo rilček enako dolg ali pa še daljši od trupla; hoteče sesati ga stegnejo in zabodejo v rastlino. Razplod pri teh živalicah je tako neizmerno hiter, da se v enem poletju od enega samega para zaplodí več milijonov zaroda.

Podoba I.

Podoba I. nam kaže samico (babico) brž potem, ko je iz jajčica izlezla, toda veliko povejšano; života je hrušastega, obokanega z obročki, ki je krog in krog obdan od obrobka volni podobnega. Iz jajčic namreč izlevi se zarod matic ali rodovk, ki so samo samice. Te matice nimajo kril (perutnic), rivček pa tak, da ga morejo pod trebuh položiti.

One se samo po sebi plodijo, živijo v velikih skupinah skupaj in še le jeseni zarodé krilate samice (babice) in prav majhne in tudi krilate samce (ušice možkega spôla), kakor jih podoba II. kaže.

Ko so se te samice in samci parili, potem kmalu poginejo, ker imajo le zelo skazena prebavila. Predno pa poginejo, položijo samice neizmerno število jajčic v jablanovo skorjo, iz katerih spomladi zopet matica zarod izleže. Matice so prav za prav pokončevalke drevja, kajti one zabodejo rivce svoje v mehko skorjo vejic, iz katerih potem začne sok teči in oteklina nastopi, dokler ne začne les bolehati in nazadnje popolnoma vsahneti. Podoba III. kaže jabelčne vejice, kakor da bi bile od snega pobeljene; prevlečene so z neko snovo, vosku podobno, katero ušice iz sebe dajó; pod to odejo živijo, varne tudi pred neugodnim vremenom.

Kako odpraviti krvavo ušico z jablan?

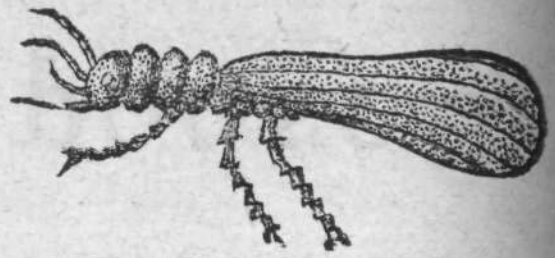
Drevo je treba popolnoma očediti ali pa posekati. Čedijo pa od krvavih ušic obsedena drevesa z vodo, kateri je petroleum primešan; s krtačami se ta voda v razpokline jablanove skorje vriba; tudi hvalijo namazati imenovane razpokline z ilovico, kateri je trpentin primešan. Vsa taka sredstva pa pomagajo le, ako se večkrat ponavljajo in na tanko spolnujejo. Najbolje je, ne dobivati jablan iz dežel, kjer imajo krvavo ušico.

Gopodarske skušnje.

* Češminje — vzrok rje na žitu. Ministerstvo kmetijstva je družbam kmetijskim naročilo, naj opomnijo gospodarje, da češminje (Berberitzenstrauch, Berberis vulgaris) odpravijo iz bližine polja, rekši, da se po poskušnjah novejšega časa na češminju pogostoma nahaja neka prašnata gliva, ki jej je ime „kupičnata rja“ (Becherrost), katere klična zrna veter odnese na žito poljivah, katero potem rja napade.

Dozdej so nam bili vsi drugi vzroki rje znani in med njimi najbolj to, če poleti se dež s solncem nagloma spreminja. Če je tedaj res, da rja pride tudi iz češminja, ne bo našim gospodarjem veliko truda prizadjalo, češminje odpraviti od polja, zato, ker — se le malo kje nahaja.

Podoba II.

Podoba III.

